

Noteikumu projekts par atbalstu nodokļu maksātājiem Covid-19 krīzes apstākļos 1/35/22

PwC nodokļu pārvaldības un grāmatvedības nodaļas projektu vadītājs
Juris Boiko

Lai ieviestu atbalsta pasākumus laikus un nodrošinātu nodokļu maksātāju (NM) darbības nepārtrauktību, valdība ir izstrādājusi un iesniegusi saskaņošanai jaunus noteikumus par algu subsīdijas atbalsta sniegšanu NM darbības turpināšanai Covid-19 krīzes apstākļos. Šajā rakstā – par noteikumu projekta saturu, lai NM būtu skaidrs, kuras nozares un kā varēs pieteikties atbalstam.

Ņemot vērā mainīgo situāciju valstī un pasaulē, kā arī Veselības ministrijas izstrādātās prognozes Covid-19 infekcijas izplatības vilnim šā gada rudenī, NM var nebūt uzkrājumu saimnieciskās darbības ierobežojumu pārvarēšanai. Tādēļ atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 2(b) sadaļai ir laikus jāizstrādā regulējums atbalsta pasākumu piešķiršanai un par to jāinformē NM. Lai ievērotu šo prasību, Ekonomikas ministrija šā gada 26. jūlijā saskaņošanai Valsts kancelejā iesniedza jaunu noteikumu projektu.

Noteikumu izstrādes mērķis

Noteikumu projekts izstrādāts, lai nodrošinātu, ka tiek laikus ieviests atbalsta risinājums daļējas atlīdzības kompensēšanas (algu subsīdijas) veidā saimnieciskās darbības veicējiem – darbiniekiem un pašnodarbinātām personām, ja tiktu lemts par epidemioloģiskiem ierobežojumiem.

Papildus jāmin, ka pēc Krievijas šā gada 24. februārī veiktā iebrukuma Ukrainā ir krasi mainījusies ekonomiskā situācija, tādēļ strauji pieaug energoresursu, naftas un gāzes cenas, veidojas piegādes ķēžu pārrāvumi un joprojām turpina augt inflācija. Ņemot vērā inflācijas tempa pieaugumu un gaidāmo rudens sezonu, kad ikviens saskarsies ar ievērojami augstākām siltumapgādes un energoresursu izmaksām, Covid-19 ierobežojumu rezultātā NM varētu rasties vairāki būtiski riski saimnieciskās darbības turpināšanai.

Atbalsta spēkā stāšanās termiņi

Atbalsta pieprasīšanas un piešķiršanas termiņš būs vienāds ar laikposmu, kas noteikts līdz ar Ministra kabineta lēmumu par epidemioloģisko ierobežojumu noteikšanu, kurš paredz saimnieciskās darbības ierobežojumus darba laikam, distances noteikšanu uz vienu personu iekštelpās un ārtelpās, aizliegumu noteiktai nozarei darboties vai citus līdzvērtīgus ierobežojumus (neskaitot masku lietošanu).

Kas varēs pieteikties algu subsīdijām?

Noteikumu projekts paredz, ka uz atbalstu varēs pieteikties:

- darba devēji, pašnodarbinātas personas un autoratlīdzības saņēmēji, kas neveic saimniecisko pamatdarbību noteikumu projekta 1. pielikumā minētajās nozarēs;
- darba devējs vai pašnodarbināta persona, kas atbilst vienam no šādiem nosacījumiem:
 1. tās ieņēmumi atbalsta mēnesī, salīdzinot ar vidējiem ieņēmumiem trīs pilnus kalendāra mēnešus pirms ierobežojumiem, ir samazinājušies par >20%, un šis samazinājums ir tieši saistīts ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem; vai

2. tās ieņēmumi no saimnieciskās darbības par konkrēto atbalsta mēnesi, salīdzinot ar 2019. gada attiecīgā mēneša ieņēmumiem, ir samazinājušies par >30%, un šis samazinājums ir tieši saistīts ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem.

Saraksts ar nozarēm, kas neklasificējas atbalsta piešķiršanai, atrodams Valsts kancelejas Tiesību aktu projektu tīmekļa vietnē.

Atbalsta piešķiršanas kārtība

Kārtība, kādā NM var pieteikties algu subsīdijām, nav mainīta. VID jāiesniedz pieteikums par tekošo kalendāra mēnesi līdz nākamā mēneša 15. datumam (piemēram, par šā gada oktobri jāpiesakās līdz 15. novembrim).

Atbalstu izmaksā par pilnu kalendāra mēnesi.

Pieteikuma iesniegšanas dienā nodokļu parāds personai, kas pieprasa atbalstu, nedrīkst pārsniegt 1000 EUR, ja nav piešķirts samaksas termiņa pagarinājums vai ja nav noslēgta vienošanās par labprātīgu nodokļu samaksu vai vienošanās līgums. Personai arī jānodrošina, ka ir iesniegtas visas nodokļu deklarācijas par 12 mēnešu periodu pirms atbalsta pieprasīšanas.

Kāda informācija jāiekļauj iesniegumā?

Darba devējs vai pašnodarbinātā persona VID EDS iesniedz pieteikumu, kurā norāda šādas ziņas:

1. pamatdarbība atbilstoši NACE 2. redakcijas klasifikācijas kodam;
2. pamatojums ieņēmumu samazinājumam;
3. ziņas par darbinieku, par kuru pieprasa atbalstu;
4. apliecinājums, ka darbinieks, par kuru pieprasa atbalstu, nav darba nespējas periodā;
5. apliecinājums, ka ārkārtējās situācijas izsludināšanas dēļ ir pārtraukta saimnieciskā darbība vai samazināts tās apjoms un, nesaņemot paredzēto kompensāciju, ar darbinieku tiktu pārtrauktas darba attiecības, bet pašnodarbinātā persona būtu izbeigusi vai samazinājusi saimniecisko darbību;
6. apliecinājums, ka darbinieku, kam tiek piešķirts atbalsts konkrētajā mēnesī, darba devējs neatlaidīs vienu mēnesi pēc atbalsta saņemšanas, bet pašnodarbinātā persona nelikvidēs saimniecisko darbību visā atbalsta periodā;
7. apliecinājums, ka darbiniekiem un pašnodarbinātām personām, par kurām pieprasa atbalstu, ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts vai tās ir uzsākušas vakcināciju (saņemta vismaz viena vakcīna pret Covid-19 infekciju) un, piesakoties uz atbalstu turpmākiem mēnešiem, ir pabeigušas vakcināciju. Izņēmums neveiktai vakcinācijai ir klīniskās universitātes slimnīcas speciālista atzinums vai ārstu konsīlija slēdziens par nepieciešamību atlikt vakcināciju.

Vienlaikus ar iesniegumu par attiecīgo mēnesi darba devējs iesniedz darba devēja ziņojumu par pārskata mēnesi, kā arī PVN mēneša deklarāciju, ja tāda ir iesniedzama, bet vēl nav iesniegta.

Atbalsta apmēri

- Darbiniekam – 50% no deklarētās mēneša vidējās bruto darba samaksas, bet ne vairāk kā 700 EUR;
- Pašnodarbinātai personai – 50% no deklarētajiem mēneša vidējiem ienākumiem no saimnieciskās darbības vai autoratlīdzības (izņemot autoru un izpildītāju saņemto autoratlīdzību un ienākumus, kas saņemti no autortiesību un blakustiesību kolektīvā

pārvaldījuma organizācijām), bet ne vairāk kā 700 EUR.

Vidējo atlīdzību vērtē par trīs mēnešu laikposmu, bet mikrouzņēmumu NM par ceturksni pirms ierobežojumiem. Lai darba ņēmējs saņemtu tam noteikto atlīdzību, noteikumu projekts paredz, ka darba devējam ir pienākums izmaksāt darbiniekam starpību starp saņemtā atbalsta apmēru un veikt attiecīgos nodokļu maksājumus.

Aicinām NM laikus iepazīties ar atbalsta piešķiršanas nosacījumiem un izslēgto nozaru sarakstu, kā arī sekot līdzi noteikumu projekta virzībai likumdošanas gaitē, lai nepieciešamības gadījumā operatīvi pieteiktos un saņemtu atbalstu.

Sīkāka informācija